

4. *Реалізація корекційно-розвивальної програми в практичній діяльності закладу освіти (іншого соціального інституту), керуючись певними стратегіями, зокрема прискоренням, поглибленням, збагаченням, проблематизацією.*

5. *Організація соціально-педагогічного захисту дітей, що передбачає пом'якшення для них негативних наслідків процесів, які відбуваються в суспільстві, створення умов для розвитку обдарованості.*

6. *Соціальний контроль за подальшим розвитком обдарованості, всебічна соціальна підтримка [1, с. 362-368].*

Отже, соціально-педагогічна технологізація роботи з обдарованими учнями сприяє її чіткому упорядкуванню, плануванню, систематизації, що, у свою чергу, забезпечує досягнення основної мети – розвитку дитячої обдарованості.

Список використаних джерел

1. Архипова С. П., Майборода Г. Я., Тютюнник О. В. *Методи та технології роботи соціального педагога* : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2014. 496 с.

2. Дичківська І. М. *Інноваційні педагогічні технології* : підручник. Київ : Академвидав, 2015. 304 с.

3. *Обдаровані діти : діагностика та супровід* / за ред. Т. Червона. Бібліотека «Шкільного світу». Київ : Шк. світ, 2018. 128 с.

ЦІННІСНИЙ ПІДХІД В УКРАЇНСЬКІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ДУМЦІ

Решетняк Віктор Федорович,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики
початкової освіти Глухівського
національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка

Ключові слова: компетентнісний підхід, ціннісний підхід, морально-етичні цінності, культура.

Кожна епоха висуває перед системою освіти свої вимоги і завдання, що реалізуються в концепціях і теоріях. У сучасній педагогічній думці провідною є теорія компетентнісного підходу, сутність якої сформульована в Законі України «Про освіту» від 05.09.2017 р., у якому компетентність охарактеризовано як динамічну комбінацію знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистісних якостей, що визначають здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність [1].

Іншими словами, сучасна концепція компетентнісного підходу в освіті зорієнтована на підготовку людини професійної.

Водночас найбільшу загрозу людству, як би парадоксально це не виглядало, несуть насамперед особи професійні, які володіють високими технологічними вміннями, але мають низьку морально-етичну свідомість. Яскравим свідченням цього є невиправдана, безпідставна агресія росії до мирної сусідньої держави України. Радянська педагогіка, що носила знаннєвий (професійний) характер, виявилася недієздатною протистояти порушенням морально-етичних норм та принципів загальнолюдської моралі. Свідченням цього є те, що освітня та «культурна» громадськість росії всіляко підтримала цю агресію. Отже, це не тільки розкриває

інтереси владної верхівки, а й характеризує суспільну свідомість населення росії. Тому цю ситуацію можна характеризувати як кризу радянської педагогіки.

Частково ця криза торкнулась і української освіти та культури, саме тому ми маємо зрадників і колаборантів, які підтримали цю агресію.

Дослідження дає підставу вважати, що перед системою освіти постає необхідність розроблення нової концепції освіти, а саме – *концепції ціннісного підходу*, орієнтованої на підготовку людини моральної, в основі свідомості якої лежать загальнолюдські морально-етичні цінності.

На нашу думку, ціннісний підхід у педагогіці повинен стати ключовим елементом формування особистісних якостей здобувачів освіти та розвитку їхніх життєвих компетентностей. Цей підхід вимагає від педагогів особливої уваги до формування ціннісних орієнтацій учнів та розуміння їх цінностей та світогляду. З метою реалізації ціннісного підходу в педагогічному процесі необхідно визначити цінності, які мають стати фундаментом виховання учнів. Серед таких цінностей можна виділити повагу до людини, здоров'я, доброту, справедливість, толерантність, громадянську свідомість, любов до рідної землі та інші.

Проблема ціннісного підходу в педагогіці стала досить актуальною за останні роки. Відомі наукові дослідження вказують на необхідність розвитку ціннісної компетентності вчителів, які мають найбільший вплив на формування ціннісних орієнтацій учнів.

У світі дослідження проводяться в таких напрямках: вивчення засобів та методів упровадження ціннісного підходу в освітній процес, аналіз досвіду роботи вчителів із ціннісним підходом, вивчення впливу ціннісного підходу на успішність та мотивацію учнів, а також вплив на формування ціннісної культури учнів та їх соціальної адаптації.

В Україні також здійснюються дослідження такої актуальної проблеми. Так, проведено дослідження «Формування морально-ціннісних орієнтацій молодших школярів у процесі позакласної виховної роботи», де обґрунтовано логічну єдність теоретичних концептів і розроблених провідних домінант формування досліджуваного феномена, обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність основних конструктивів внутрішньої побудови розробленої методики формування морально-ціннісних орієнтацій молодших школярів у процесі позакласної виховної роботи [2].

До дослідження проблеми формування цінностей зверталися І. Д. Бех, В.О. Огнев'юк, В.Г. Кремень, О. М. Легун. Життєво-ціннісні орієнтації молоді в контексті сучасної психологічної науки розглядалися в роботах О. І Крошки. Ціннісні засади діяльності освітніх закладів висвітлені в працях К. В. Левківської.

Григорій Сковорода висловлював думку, що виховання має базуватися на таких моральних цінностях, як чесність, справедливість, доброта, гуманізм. Він переконував, що виховання повинно ґрунтуватися на духовних принципах, а не на матеріальних благах. Сковорода вірив, що виховання повинно сприяти розвитку інтелекту, духовності та моральної культури дитини [3].

Григорій Ващенко акцентував увагу на тому, що виховання має бути спрямоване на формування в людини гуманістичних цінностей. Відомий педагог вважав, що саме такі цінності, як любов, милосердя, чесність, справедливість та інші, є основою розвитку особистості та суспільства. Григорій Ващенко вбачав у вихованні через цінності можливість відродження нації та культури [4].

Позиції ціннісного підходу яскраво виражені в педагогічній спадщині Антона Макаренка, який був відомий як педагог-гуманіст, що засновував науково-педагогічну школу, спрямовану на формування високої культури мислення, творчості та виховання

особистості. У своїй педагогічній практиці він дотримувався ціннісного підходу, акцентуючи на формуванні ціннісних орієнтацій учнів [5].

Василь Сухомлинський вважав, що виховання учнів повинне базуватися на загальнолюдських цінностях — любові, доброті, взаєморозумінні, справедливості. На його думку, учитель повинен не лише передавати знання, але й формувати моральні якості учнів, спонукати до високих моральних цінностей та вчинків [6].

В. Г. Кремень стверджує, що провадження ціннісного підходу в педагогічну практику сприятиме не тільки формуванню моральної свідомості учнів, але й поліпшенню суспільства в цілому, оскільки моральні цінності та принципи відіграють важливу роль у розвитку громадянського суспільства та демократії [7].

І. Д. Бех розглядає цінність як складник культури та соціальної поведінки людини. Він вважає, що виховання цінностей має бути спрямоване на формування в дітей певних моральних норм і принципів поведінки, зокрема взаємовідносин із близькими, колегами та іншими людьми [8].

Проте, не зважаючи на активність досліджень у цій сфері, проблема реалізації ціннісного підходу в педагогіці залишається актуальною. Серед основних проблем можна виділити недостатнє розуміння вчителями сутності ціннісного підходу та його впровадження в практику, відсутність методичного забезпечення вчителя.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту» від 5.09.2017 р.
2. Формування морально-ціннісних орієнтацій молодших школярів у процесі позакласної виховної роботи. URL: https://www.rshu.edu.ua/images/PhD/phd_anot_polischuk_disert.pdf (дата звернення 29.10.2023р.).
3. Сковорода Г.С. Філософські твори. Твори: у 2 т. Т. 2. Київ, 1988. URL: <https://www.google.com/search?q> (дата звернення: 16.05.2024).
4. Ващенко, Г. Основні засади виховання: Навч.-метод. посібник для студ. пед. ін-тів. Київ : Вища школа, 1997. 236 с.
5. Макаренко А. С. Педагогічна поема. URL: <https://uk.wikipedia.org/w/index.php?> (дата звернення: 16.05.2024).
6. Мелентьева О. В. Ціннісний підхід В.О. Сухомлинського до формування особистості дитини. Київ: Видавничий дім «Слово», 2013 р.
7. Кремень В.Г. Ціннісний підхід у педагогічній теорії та практиці. *Педагогічна думка*. 2018. № 4. С. 5-9.
8. Бех І. Д. Ціннісний підхід до розвитку особистості в умовах сучасної школи. *Педагогіка і психологія професійної освіти*, 2019. №2. С.19-26.

ВОЛОНТЕРСЬКА РОБОТА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ

Решетняк Наталія Валеріївна,
викладач-методист відокремленого
структурного підрозділу «Професійно-
педагогічний фаховий коледж
Глухівського національного педагогічного
університету імені Олександра Довженка»

Ключові слова: волонтерська робота, національна свідомість, громадянська свідомість, соціальна підтримка.